

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 4085-05-21 בנק מזרחי טפחות בעמ נ' מ.פ. עמית בניה ויזום בע"מ ואח'

לפני כבוד השופטת מרים אילני

תובע בנק מזרחי טפחות בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד בעז פייל

נגד

נתבעים 1. מ.פ. עמית בניה ויזום בע"מ

2. מזרחי פנחס

3. מזרחי יעל

ע"י ב"כ עוה"ד אבי גפן

חקיקה שאוזכרה:

חוק הערבות, תשכ"ז-1967: סע' 19, 22, 26, 26(א)

חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968: סע' 1

מיני-רציו:

* התקבלה תביעה למימוש כתב ערבות ולתשלום יתרת חוב בחשבון בנק. בתוך כך נפסק כי אף אילו היה מוכח שהבנק הפר את חובת היידוע החלה עליו, לא נגרם לנתבעת נזק בגין כך ואין לפטור אותה מערבותה.

* חוזים – ערבות – מימושה

* חוזים – ערבות – חובות הנושה

תביעה למימוש כתב ערבות ולתשלום יתרת חוב בחשבון בנק.

בית המשפט המחוזי קיבל את התביעה ופסק:

אין חולק על כך שעל נושה חלה חובה ליידע ערב על כך שהחייב אינו מקיים את חיוביו. חובה זו נקבעה לגבי "ערב יחיד" בהתאם לסעיף 26 לחוק הערבות, והיא נקבעה בפסיקה גם לגבי ערב שאינו "ערב יחיד" כבענייננו, מכוח החובה לנהוג בתום לב בקיום חוזה. לצד חובת היידוע, נקבע לגבי "ערב יחיד" ומקל וחומר גם לגבי "ערב שאינו ערב יחיד", שיש לשחרר את הערב מחובתו רק כדי הנזק שאי מתן ההודעה גרם לו.

בענייננו, כאשר הודיעו לנתבעת בעת החתימה על מסמכי השעבוד, שהחברה חייבת סך של 3,541,727 ₪ היא לא נמנעה מלחתום של מסמכי השעבוד, לשם המשך העמדת קווי אשראי לחברה. לכן אף אילו היה מוכח שהבנק הפר את חובת היידוע בעניין ההלוואות שנתנו לפני יום החתימה על מסמכי השעבוד, לא נגרם לנתבעת נזק בגין כך ואין לפטור אותה מערבותה. הנתבעת תשלם לבנק סך של 2,408,827 ₪ בגין הערבות, וסך של 235,100 ₪ בגין יתרת החוב בחשבון המשותף לה ולנתבע.

פסק דין

תביעה למימוש כתב ערבות ולתשלום יתרת חוב בחשבון בנק.

רקע

1. נתבעת 1, חברה קבלנית (להלן: החברה) בבעלות ושליטה מלאה של נתבע 2 (להלן: הנתבע), נהלה חשבון בנק (להלן: חשבון החברה) אצל התובע (להלן: הבנק) שיתרת החובה בו ביום 26.4.2021 לפי רישומי הבנק, עמד על 2,408,827 ₪.

2. הנתבע ונתבעת 3 (להלן: הנתבעת), שהיו בני זוג במועדים הרלוונטיים לכתב התביעה (והתגרשו ביום 3.9.2023), ניהלו בבנק חשבון משותף שיתרת החובה בו ביום 26.4.2021 לפי רישומי הבנק עמד על 235,100 ₪. בקשר לחשבון זה, טענה הנתבעת בכתב ההגנה שהנתבע הוא היחיד שהתנהל בחשבון לצורך עסקי החברה, ושהיא רק החזיקה בכרטיס אשראי אך לא נטלה הלוואות (סעיף 73 לכתב ההגנה). אציין, כי בכך אין כדי לפטור את הנתבעת מתשלום יתרת החוב בחשבון המשותף. מכל מקום, הנתבעת לא חזרה בתצהירה על טענה זו וגם בסיכומיה לא הוזכר דבר בעניין החשבון המשותף. טענות הנתבעת בתצהיר ובסיכומים מטעמה, התמקדו אך ורק בהכחשת טענות הבנק להיותה ערבה ליתרת החוב בחשבון החברה. לכן ניתן לקבוע כבר בראשית הדברים, שהנתבעת חבה לבנק סך של 235,100 ₪ נכון ליום 26.4.2021.

3. הנתבעת נהלה חשבון בנק נוסף, שיתרת החובה בו ביום 26.4.2021 לפי רישומי הבנק עמד על 13,943 ₪. בישיבת ההוכחות שהתקיימה ביום 16.9.2024, עדכן הבנק שהחוב בחשבון הבנק של הנתבעת בסך 13,943 ₪ שולם ולכן התביעה בעניין חשבון זה התייתרה.

4. החברה והנתבע הגיעו להסכם פשרה עם הבנק. הסכם הפשרה קיבל תוקף של פסק דין ביום 9.10.2022, ולפיו החברה והנתבע ישלמו את חובם לבנק תוך פריסת התשלום למספר תשלומים. הבנק עדכן במועד ישיבת ההוכחות ביום 16.9.2024, שלא שולם אף לא תשלום אחד בעקבות הסכם הפשרה, וטען שלכן על הנתבעת לשלם את החוב האמור, בהיותה ערבה לחוב החברה על פי כתב ערבות שעליו חתמה ביום 9.12.2018, על סך 4,060,000 ₪ (עמ' 175 לראיות הבנק) (להלן: כתב הערבות). משניתן פסק דין בעניינם של החברה והנתבע, פסק הדין להלן ידון אך ורק בחוב של הנתבעת מכוח כתב הערבות, חוב שכאמור, על פי טענת הבנק עמד על 2,408,827 ₪ נכון ליום 26.4.2021.

תמצית טענות הנתבעת

5. הנתבעת טוענת שהיא לא חתמה על כתב הערבות, שלא הוסבר לה על מה חתמה, ושהסכומים הנתבעים אינם נכונים. כן טוענת הנתבעת שהבנק הפר את הוראות [חוק הערבות](#), התשכ"ז-1967 (להלן: חוק הערבות), והוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בבנק ישראל (להלן: הוראות ניהול בנקאי תקין), וכן התרשל בכך שלא יידע אותה בזמן אמת אודות החובות ההולכים וגדלים של החברה, והמשיך להעניק לחברה הלוואות גם כאשר החברה לא פרעה הלוואה קודמת. לבסוף טוענת הנתבעת, שהבנק לא פעל להקטנת הנזק ולא מימש שיעבוד שיש לו על חנות השייכת לה ולנתבע, על מנת להקטין את החוב של החברה, אלא האריך את משך ההליך על מנת להגדיל את גובה החוב.

טענת הזיוף

6. בכתב ההגנה ובתצהירה, טענה הנתבעת שהיא איננה זוכרת שהיא חתמה על ערבות בסך 4,060,000 ₪ אך היא לא הכחישה שחתמה על כתב ערבות (סעיף 8 לתצהיר הנתבעת, סעיף 8 לכתב ההגנה). בחקירתה הנגדית ביום 16.9.2024, שינתה הנתבעת את גרסתה וטענה שהיא כלל לא הגיעה לבנק לחתום על כתב ערבות. הנתבעת אישרה בחקירתה שהחתימה על גבי כתב הערבות נחזית לחתימתה (עמ' 53 שו' 11 לפרוטוקול מיום 16.9.2024 (להלן: הפרוטוקול)). אכן, החתימה דומה מאוד לחתימה על גבי תצהירה, כמו גם לחתימה המופיעה על גבי מסמכים נוספים שהיא אינה מכחישה שנחתמו על ידה, כגון מסמכי השעבוד שבעמ' 184-193 לראיות הבנק

(להלן: מסמכי השעבוד). אולם לטענת הנתבעת, היא בקשה שהבנק יראה לה את מסמכי המקור על מנת לבדוק אם לא נעשה "העתק הדבק" של חתימתה. גרסה חדשה זו, לפיה היא כלל לא חתמה על כתב הערבות (להבדיל מן הגרסה הראשונה בה טענה לגבי הסכום בלבד), איננה מתיישבת עם הגרסה שפרטה הנתבעת בתצהירה. כך בסעיף 11 לתצהיר, הנתבעת מתארת: "פקיד הבנק לא טרח להסביר לי כאשר הגעתי לסניף הבנק לחתום על שטרי הערבות מה משמעות הערבות אלא התבקשתי באופן פזיז לחתום על שטרי הערבות". כך גם בסעיף 22 לתצהיר: "בעת חתימת כתב הערבות אנחנו לא התנהלנו כבני זוג...". מכאן ברור שבתצהירה מודה הנתבעת שהיא הגיעה לבנק וחתמה על כתב הערבות. יצוין שבקדם המשפט שהתקיים ביום 17.1.2024, וגם בסעיף 69 לתצהיר ביקשה הנתבעת לקבל את מסמכי המקור, ואולם היא לא עמדה על בקשתה זו והיא לא פנתה אל הבנק או אל בית המשפט בבקשה לחייב את הבנק להעביר אליה את מסמכי המקור. יוער כי בניגוד לטענת הבנק בסיכומיו, הנטל להוכיח טענת זיוף שעה שמדובר בצדדים ישירים למסמך, הוא על מי שתובע מכוחו של המסמך ולא על הטוען לזיוף (פסק הדין בעניין נבולטי שאליו הפנה הבנק ([ע"א 45/15](#) נבולטי נ' נבולטי [נבו] (15.5.2017)) מתייחס למקרה שבו הצדדים למסמך אינם הצדדים הישירים לחוזה, שאז על הטוען לזיוף הנטל להוכיח זאת, וכי נטל זה כבד עוד יותר בהינתן ששני הצדדים אינם בין החיים (שם, פסקה 13)). אולם, משעה שהנתבעת טענה לזיוף רק בישיבת ההוכחות, אין לזקוף לחובת הבנק העדר התייחסות לנושא. מכל מקום אף אם נטל הראיה הוא על הבנק הרי שהוא עמד בנטל זה, הן נוכח הסתירות בגרסת הנתבעת והן נוכח גרסת נציגת הבנק הגב' יעל בראשי עליה היא לא נחקרה, שהצהירה מפורשות שהיא החתימה את הנתבעת על כתב הערבות (סעיף 1 לתצהיר מיום 16.8.2023), וכן שהיא נוהגת להסביר לכל ערב על מהות הערבות. לכל אלה יש להוסיף, שבא כוחה של הנתבעת התעלם בסיכומיו (בצדק רב) מטענת הזיוף ומן הטענה לאי מתן הסבר, ומכאן שזנח טענות אלה וגם מן הטעם הזה יש לדחותן. מסקנת הדברים היא, שהוכח שהנתבעת חתמה על כתב הערבות ושניתן לה הסבר אודות תכנו.

יתרת החובה בחשבון החברה

7. הנתבעת העלתה לראשונה בסיכומים טענות חדשות, לגבי האופן שבו חושבה יתרת החובה בחשבון החברה. נוכח השלב שבו הועלתה הטענה לראשונה, אין להיזקק לה. מעבר לנדרש יצוין, שבחינת הרשומות המוסדיות של הבנק שצורפו

לראיותיו תומכות בסכום הנתבע, וכי גם בעניין זה לא נחקרה נציגת הבנק הגב' דורית זיו שפרטה בתצהירה אודות יתרת החוב של החברה.

האם הבנק הפר את חובותיו כלפי הנתבעת
חובות לפי חוק הערבות והוראות נוהל בנקאי תקין

8. הנתבעת טוענת שהיא "ערב יחיד" כהגדרתו **בחוק הערבות**, ולכן חלות על הבנק חובות גילוי מוגברות המפורטות **בסעיף 22** לחוק הערבות (לרבות גילוי לעניין גובה החיוב, גובה הריבית וריבית הפיגורים, תקופת החיוב, היותו ערב יחיד ועוד), וכן החובה להודיע שהחייב לא קיים את חיובו בתוך 90 ימים מהיום שהיה עליו לקיים את החיוב. לטענת הנתבעת, הבנק הפר את החובות האמורות ולכן היא איננה חייבת לשלם את סכום הערבות.

9. כפי שיפורט להלן, הנתבעת איננה "ערב יחיד" כהגדרתו **בחוק הערבות**. "ערב יחיד" מוגדר **בסעיף 19 לחוק הערבות** כך:

"ערב יחיד" – מי שאינו תאגיד, ולמעט בן זוג של החייב או שותפו של החייב, בין בשותפות רשומה ובין בשותפות שאינה רשומה; היה החייב תאגיד, לא יחשב כערב יחיד גם מי שהוא בעל ענין בתאגיד; לענין זה, "בעל ענין בתאגיד" – כהגדרת "בעל ענין" בתאגיד, **בחוק ניירות ערך**, התשכ"ח-1968."

10. "בעל ענין בתאגיד" ו"החזקה" מוגדרים **בסעיף 1 לחוק ניירות ערך**, התשכ"ז-1968 כך:

"בעל ענין, בתאגיד –

(1) מי שמחזיק בחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק של התאגיד או מכוח ההצבעה בו, מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד או את מנהלו הכללי, מי שמכהן כדירקטור של התאגיד או כמנהלו הכללי, או תאגיד שאדם כאמור מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלו, או מכוח ההצבעה בו, או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלו..."

"החזקה" ו"רכישה", לענין ניירות ערך או כוח הצבעה וכיוצא באלה - בין לבד ובין ביחד עם אחרים, בין במישרין ובין בעקיפין, באמצעות נאמן, חברת נאמנות, חברת רישומים או בכל

דרך אחרת; כשמדובר בהחזקה או ברכישה בידי חברה - גם בידי חברה בת שלה או חברה קשורה שלה במשמע, וכשמדובר בהחזקה או ברכישה בידי יחיד - יראו יחיד ובני משפחתו הגרים עמו, או שפרנסת האחד על האחר, כאדם אחד.

11. משאין חולק על כך שהנתבעת והנתבע, שהוא בעל השליטה בחברה, היו נשואים בעת החתימה על כתב הערבות, השאלה הנשאלת היא האם יש לראות את הנתבעת כבעלת עניין מכוח אחזקותיו של הנתבע, וכפועל יוצא להחריגה מהגדרת "ערב יחיד". הנתבעת אינה חולקת על כך שבהתאם לפסיקה, הגם שהיא איננה מחזיקה במישרין באף לא אחת ממניות החברה, יש לייחס לה, בהתאם ל"ע"א [645/04](#) בן שושן נ' הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ [נבו] (30.4.2009) ואוסיף, בהתאם ל"ע"א [6357/99](#) פקיד שומה באר שבע נ' שלם ואח' [נבו] (10.4.2002), את האחזקות של הנתבע. אולם לטענתה, מאז שנת 2008 ישנה הפרדה רכושית מוחלטת בינה ובין הנתבע (סעיף 41 לתצהיר הנתבעת ועמ' 57 שו' 21 לפרוטוקול), ולכן אין לקשור בינה ובין הנתבע ויש להגדירה כ"ערב יחיד" (סעיף 41 לתצהיר הנתבעת). אין הדבר כן. ההפרדה הרכושית מתייחסת לרישום דירת המגורים על שמה של הנתבעת, ובכך בלבד אין כדי להוציא את הנתבעת מהגדרת "בעל עניין" ו-"ערב יחיד". זאת משום שהנתבעת אשרה בחקירתה הנגדית שהיא התגרשה מהנתבע רק בשנת 2023, כי עד לגירושיהם הם גרו באותה הדירה, וכן שהנתבע המשיך לפרנס אותה גם לאחר שדירת המגורים נרשמה רק על שמה, ולמעשה הם ניהלו משק בית משותף עד שנת 2023 (עמ' 58 שו' 26-27; עמ' 59 שו' 1-12 לפרוטוקול). מכאן ברור שהנתבעת נכנסת לגדר ההוראה "יראו יחיד ובני משפחתו הגרים עימו או שפרנסת האחד על האחר כאדם אחד". כפועל יוצא, הנתבעת היא בעלת עניין בחברה ולכן איננה בגדר "ערב יחיד".

12. הנתבעת טוענת שהבנק הפר את החובה המוטלת עליו מכוח הוראת המפקח על הבנקים, ניהול בנקאי תקין "ערבויות צד שלישי לטובת תאגיד בנקאי" (עמ' 453), שלפיו על תאגיד בנקאי לשלוח לערב שיתרת ההלוואה שעליה הוא ערב עולה על 15,000 ₪, הודעה אחת לשנתיים בה יזכיר לערב על ערבותו (סעיף 6 לנוהל האמור). כן טוענת הנתבעת, שהבנק הפר גם את חובתו להודיע לה על אי קיום החיוב 90 ימים מהיום שהיה על החייב לקיים את חיובו (סעיף 9 לנוהל האמור).

13. הבנק טוען שהוא ממלא אחר כל הוראות ניהול בנקאי תקין, וכי הודעות שנשלחות לערבים באופן אוטומטי (עמ' 49 שו' 20 לפרוטוקול). אף שהבנק לא טרח להציג את ההודעות ששלח, איני רואה לחייב את הבנק בגין מחדל זה. זאת משום שכתב הערבות נחתם ביום 9.12.2018, ולכן החובה להזכיר אודות הערבות קמה ביום 8.12.2020. ביום 12.7.2020, היינו כחמישה חודשים לפני המועד שבו קמה החובה להזכיר אודות קיומה של ערבות, חתמה הנתבעת על טופס גילוי נאות (להלן: טופס הגילוי משנת 2020). לפי טופס זה, הנתבעת מודעת לקיומו של כתב הערבות (ראו חתימתה על גבי התוספת בכתב יד במסמך שצורף בעמ' 197 לראיות הבנק), ולכך ש"הלקוח אינו עומד בפירעון החיוב הקיים" (סעיף 7 לטופס הגילוי משנת 2020), ושהחוב של החברה לבנק באותו המועד הוא 3,541,727 ₪ (סעיף 10 לטופס הגילוי משנת 2020). יוער, כי טופס זה נחתם לשם שיעבוד דירתה של הנתבעת להבטחת ההלוואות של החברה, ובסופו של יום הנתבעת לא שעבדה את דירתה לטובת הבנק. אולם אין בכך כדי לשנות מן העובדה שבתאריך 12.7.2020 הבנק הזכיר לנתבעת אודות קיומו של כתב הערבות, וכן ציין בפניה שהנתבע אינו עומד בחיוביו. עוד יוער, שהנתבעת מכחישה גם את חתימתה זו לצד כתב היד שבעמ' 197 לראיות הבנק, בדומה להכחשת החתימה על גבי כתב הערבות. אולם מן הטעמים שפורטו ביחס לכתב הערבות, ובשים לב לכך שהנתבעת לא מכחישה שהיא חתמה בתחתית כל העמודים שהיא התבקשה לחתום עליהם לשם שיעבוד הדירה, אינני נותנת אמון בגרסת הנתבעת.

14. יוער כי הבנק טוען, שבסופו של יום דירת הנתבעת לא מושכנה משום שהוטל עליה עיקול. זאת בניגוד לטענת הנתבעת, שלפיה היא הפסיקה לחתום על מסמכי השיעבוד תוך כדי החתימה על המסמכים לאחר שהבינה לפתע שנדרש ממנה לשעבד את הדירה. גרסת הנתבעת איננה מתיישבת עם העובדה שכל העמודים של מסמכי השיעבוד נחתמו על ידה (למעט העמוד הראשון שעליו היה עליה לחתום בפני עורך דין), ולא נראה כלל שהיא הפסיקה לחתום באמצע הליך החתימה. עובדה זו מחזקת את גרסתן של נציגות הבנק, שהותירו רושם מהימן ביותר, שלפיה: הנתבעת חתמה על מסמכי השיעבוד לאחר שהוסבר לה שיש חריגה בחשבון ומבוקש אשראי נוסף (עמ' 46 שו' 16-17); הדבר הוסבר לה באופן ברור ומובן; פורטו ההלוואות שנתנו עד לאותו המועד; ואף צוין בכתב יד שחתימתה החדשה על מסמכי השיעבוד היא בנוסף לכתב הערבות ולשיעבוד החנות (עמ' 16 שו' 17). בניגוד לגרסת הנתבעת, ציינו נציגות הבנק בחקירתן, שהנתבעת הביעה נכונות לשעבד את דירתה (עמ' 25 שו' 32), וכי הסיבה היחידה שבגינה הדירה לא

שועבדה בסופו של יום היא משום שהוטל עיקול על הנכס (עמ' 49 שו' 8). מכל מקום, אף אילו הייתי מאמינה לגרסת הנתבעת שלפיה היא הפסיקה לחתום על מסמכי השעבוד כאשר הבינה שהיא משעבדת את דירת המגורים (ואינני מאמינה), הרי שמתוכם של המסמכים שעליהם היא מודה שהיא חתמה, עולה בבירור שהיא הייתה מודעת ביום החתימה, היינו ביום 12.7.2020, לכך שהחברה אינה עומדת בתשלומים, שהחברה חייבת נכון לאותו היום סך של 3,541,727 ₪ ושהיא ערבה לחובות אלה עד לסך של 4,060,000 ₪.

15. עוד יוער כי לאחר סיום ישיבת ההוכחות, הגיש הבנק "בקשה לצירוף ראיית הזמה" והנתבעת כמצופה התנגדה לכך. הבקשה הוגשה לטענת הבנק על מנת להוכיח את גרסתו, שלפיה שיעבוד הדירה לא הושלם עקב עיקול שהוטל על הדירה. זאת לטענתם, בניגוד לגרסת הנתבעת כאילו הפסיקה לחתום על מסמכי השעבוד, בסניף הבנק, ותוך כדי החתימה עליהם, לאחר שהבינה את משמעות חתימתה. לטענת הבנק, גרסה זו של הנתבעת נאמרה לראשונה בחקירתה הנגדית (עמ' 56 שו' 11-13), בעוד שבסעיף 73 לתצהירה היא מתארת כך: "בבוקר שלמחרת פניתי למשרדו של אורן אמיר וביקשתי לקבל לידי את כל מסמכי השעבוד ולבטל כל הסכמה שלי לשעבוד הבית". מכאן שלא הפסיקה לחתום על המסמכים בעת שהייתה בבנק.

16. אכן, הגרסה בתצהיר סותרת את האמור בחקירה הנגדית של הנתבעת וכבר ציינתי שאינני מאמינה לגרסת הנתבעת בכל הנוגע להתנהלותה בבנק ביום החתימה על מסמכי השעבוד, וכי אני מאמינה לנציגות הבנק שבסופו של יום השעבוד לא נרשם בשל עיקול שהוטל על הדירה. עם זאת, הטענה שהשעבוד לא נרשם בשל חזרתה בה מהסכמתה, צוינה גם צוינה על ידה, בהמשך של סעיף 73 לתצהיר "הבנתי שהצליחו לשכנע אותי לחתום... ולכן בבוקר רצתי לעורך הדין לבטל את השעבוד זו הסיבה שהבית לא שועבד בסוף". לכן ככל שהבנק רצה לסתור טענה זו ולהמציא מסמך המוכיח שהדירה לא שועבדה בשל העיקול שהוטל עליה, היה עליו להמציא מסמך זה בשלב מוקדם יותר. בכך אין כדי לשנות לענייננו, שכן אף בלא מסמך זה שוכנעתי שהנתבעת איננה דוברת אמת בעניין זה.

חובות אמון וזהירות

17. הנתבעת מוסיפה וטוענת, כי נוכח חובת האמון והזהירות שיש לבנק כלפי ערבים, היה עליו לעדכן את הנתבעת בזמן אמת על כך שהחברה אינה פורעת הלוואות קודמות, לפני שהעניק לחברה הלוואות נוספות. על פי הטענה, לאחר החתימה על כתב הערבות שנחתם ביום 9.12.2018, הבנק הלווה ביום 2.6.2019 לחברה הלוואה בסך 100,000 ₪. לטענת הנתבעת, למרות שהחברה הפסיקה לשלם את התשלום החודשי בגין הלוואה זו בסך של 1,991 ₪ לחודש, כבר בחודש ספטמבר 2019 (זאת לטענתה עולה מחישוב "פשוט" של הנתונים בנספח 10 לתצהיר הבנק – ראו חישוב הנתבעת בסעיף 46 לתצהירה), דבר המלמד על מצבה הכלכלי הקשה של החברה, הבנק הוסיף והלווה לחברה הלוואה נוספת בסך של 1,080,000 ₪ ביום 25.12.2019. כמו כן לאחר שהחברה לא פרעה את התשלום הראשון של הלוואה זו בחודש 20.4.2020 (ראו לוח סילוקין בעמוד 27 לראיות הבנק), הבנק הוסיף והלווה לחברה סך של 780,000 ₪ ביום 30.4.2020. לטענת הנתבעת, הבנק ידע שהחברה לא יכולה להחזיר את ההלוואות ובכל זאת העניק לה עוד ועוד הלוואות. בכך התרשל הבנק בתפקידו ולכן היא איננה חייבת לשלם לבנק את החוב של החברה.

18. הבנק טוען שבעת מתן ההלוואות החברה לא הייתה בהפרה. כך לעניין הטענה בדבר אי פרעון ההלוואה בסך 100,000 ₪ כבר בחודש ספטמבר 2019, הציג הבנק (לאחר ישיבת ההוכחות, בהסכמת הנתבעת) קובץ תנועות חשבון מהן עולה כי לא חל פיגור בתשלומים בסך 1,991 ₪ בעת מתן ההלוואה בסך 1,080,000 ₪ ביום 25.12.2019. הנתבעת טוענת שלא מדובר בקובץ אותנטי אלא בקובץ ערוך, וכי המסמך משמש נגד הבנק היות ועולה ממנו שביום אחד, ביום 16.11.2021 הורדו 6 תשלומי פיגורים בבת אחת. בשלב זה של ההליך לאחר שהסתיים שלב ההוכחות, לא ניתן לברר את הטענות ואולם כפי שנראה להלן, אף אם תתקבל טענת הנתבעת בדבר "עריכת המסמך", אין בכך כדי להועיל לה.

19. אשר לטענה לפיה ההלוואה בסך 780,000 ₪ נתנה בעת שלא שולם התשלום הראשון של ההלוואה בסך 1,080,000 ₪, נציגת הבנק, דורית לוז, הסבירה בחקירתה שהחברה היא חברה קבלנית שבצעה כמה פרויקטים במקביל וקבלה מספר הלוואות במקביל. הוסבר שלקוח מסוג זה "בהתנהלות השוטפת שלו לעיתים חורג בחשבון... באופן טבעי במיוחד אצל יזם נדל"ן, קורה לא אחת שיש עיכוב בתקבולים, יש עיכוב במסירת דירות, יש עיכובים, קורה לא אחת שאנחנו מעמידים הלוואה... יכול בהחלט להיווצר מצב שהכספים שהוא ציפה לא הגיעו ואז אנחנו מעמידים הלוואה נוספת... כשאנחנו נותנים הלוואה באופן

חד משמעני אין פיגורים ללקוח. אם היו פיגורים אף אחד לא היה מאשר לי ואני גם לא הייתי ממליצה על אשראי. שיש חריגה בחשבון בעובר ושב זה מאוד מקובל. זאת אומרת לקוחות עסקיים בוודאי חורגים". (עמ' 27 שו' 33 ואילך ועמ' 28 שו' 4-6 לפרוטוקול). הגב' לוז ציינה שהיא זוכרת את ההלוואה בסך 780,000 ₪, שהיא ההלוואה האחרונה שהועמדה לחברה, ושכאותה התקופה נכנס סכום לחשבון של קרוב למיליון ₪ (שם שו' 8 ועמ' 36 שו' 13). הגב' לוז הוסיפה, כי נוכח סמיכות התאריכים בין אי פרעון התשלום הראשון של ההלוואה בסך 1,080,000 ₪ למתן ההלוואה בסך 780,000 ₪ – עשרה ימים לאחר מכן, "סביר להניח שהיה עיכוב בתקבולים שהוא צפה שיקבל... ולכן העמדנו לו הלוואה נוספת" (שם, עמ' 34 שו' 12) וכי החשבון הסתבך לאחר שהוטלו עיקולים על ידי צד שלישי (שם, עמ' 38 שו' 5). בהמשך, שוב חזרה וציינה שהיא מקובל לאורך כל הדרך להעמיד לחברה הלוואות, וכאשר היה עיכוב בתקבולים שהנתבע צפה, הוא היה בקשר עם הבנק והיו מעמידים הלוואות לפי הצורך (שם עמ' 45 שו' 29-32). הגב' לוז ציינה כי הנתבע לא אכזב לאורך כל הדרך עד אשר הוטלו עיקולים על נכסיו (שם שו' 34), ואלמלא העיקול שהוטל על הדירה של הנתבעת היא הייתה משעבדת את דירתה, והבנק לא היה מעמיד את ההלוואות לפירעון (עמ' 48 שו' 36 עמ' 49 שו' 8). לבסוף ציינה הגב' לוז, שסמוך לאחר מכן הבנק הגיש את התביעה דנן (עמ' 51 שו' 5).

20. מכל מקום, אף אם הנתבעת הייתה מוכיחה שבעת מתן ההלוואות החברה לא פרעה את הלוואות קודמות שנתנו לה, לא היה בכך כדי להועיל לה. זאת משום שטענת הנתבעת כאילו היא הייתה עוצרת את מתן ההלוואות הנוספות אילו ידעה על אי פרעון ההלוואה בסך 100,000 ₪, אינה מתיישבת כלל עם התנהלותה ביום 20.7.2020 – זמן רב לאחר ההפרה הנטענת בקשר להלוואה בסך 100,000 ₪. כפי שצוין לעיל, וכעולה מטופס הגילוי משנת 2020, הנתבעת הייתה מודעת ביום 12.7.2020 לכך שהחברה נמצאת בהפרה. למרות זאת, לא רק שהיא לא נקטה בשום צעד לצמצם את נזקה, אלא שהיא נקטה בצעד הפוך. על פי עדותה, היא הסכימה ביום 12.7.2020 לבוא עם הנתבע לבנק ולחתום על כל מסמך שיידרש ממנה, על מנת שהוא יוכל לקבל אשראי נוסף לשם סיום הפרויקטים של הנתבע. אמנם הנתבעת טוענת בתוקף שהיא סירבה לחתום על שיעבוד הדירה, וכי ברגע שנודע לה שהמסמכים שהיא חותמת עליהם כוללים שיעבוד של דירתה היא סירבה להמשיך לחתום. אולם כפי שציינתי לעיל, אינני מאמינה לגרסה זו של הנתבעת ומכל מקום היא אישרה בפה מלא שהיא הגיעה לסניף הבנק משום שהיא הסכימה

ליטול אשראי בעבור הנתבע. הנתבעת בחקירתה הנגדית חזרה שוב ושוב על כך שרק כאשר היא הבינה שמבוקש ממנה לשעבד את דירתה, היא סירבה להמשיך בתהליך:

"אני לא הבנתי על מה חתמתי כשחתמתי על המסמכים, לא הבנתי בכלל, אני הבנתי שאני באה פיני ביקש אשראי מהבנק אני הבנתי שאני באה לחתום, אני תוך כדי שחותמת נתגלה לי שאני הולכת לחתום על משכון הדירה שלי, למשכון לי את הדירה, אני באותו רגע עצרתי את הכל ואמרתי לה אני לא חותמת פה אני לא מוכנה למשכון את הדירה, לא יקרה על גופתי המתה, זה מה שאמרתי לה זה לא יקרה, זה רמאות ושקר זה פשוט ניסיון להוציא חתימה שלי במרמה זה הכל אז עזבתי שם את כל המסמכים את העט קמתי וברחתי מהבנק... אמרתי לה לא יקום ולא יהיה הבית לא ישועבד, אני גם לא קיבלתי מהפקידה שום דבר על מה היא מדברת, היא רק דברה עם פיני על פרויקטים ועל דברים זה מה שאני זוכרת, אבל אני סמכתי על בעלי דאז שהוא עדיין בעלי אב ילדיי אמרתי הוא בכל זאת צריך אשראי לחצי שנה, לא לשעבד את הדירה זה לא היה קורה אם אני הייתי מודעת לא הייתי באה לבנק" (עמ' 64 שו' 30-37 לפרוטוקול) [ההדגשות הוספו- מ.א].

ושוב בהמשך, כאשר הנתבעת נשאלה "על מה חשבת שחתמת?" היא השיבה "על אשראי לא יודעת לא מתמצאת אני אף פעם לא הייתי בבנק אני הייתי רק עם פיני" ש. מה זה אשראי. את חתמת על בקשת אשראי? ת. אשראי כדי שהוא ייתן לו עוד אשראי כדי לגמור את הפרויקטים זה מה שהפקידה אמרה לי וזה מה שהוא אמר לי אני חייבת להוסיף את זה שהוא צריך לגמור בתוך חצי שנה זה הכל" (עמ' 65 שו' 9-12 לפרוטוקול).

הנה כי כן, בתאריך 12.7.2020 הנתבעת הייתה מוכנה ליטול אשראי נוסף בעבור הנתבע, למרות שידעה באותה העת שהוא לא פרע הלוואות קודמות והוא חייב לבנק סך של 3,541,727 ₪. בנסיבות אלו, טענת הנתבעת כאילו היא הייתה מונעת מהבנק לתת לחברה הלוואות נוספות לאחר שלא נפרעה ההלוואה בסך 100,000 ₪ לא יכולה להתקבל.

21. אין חולק על כך שעל נושה חלה חובה לידע ערב על כך שהחייב אינו מקיים את חיוביו. חובה זו נקבעה לגבי "ערב יחיד" בהתאם לסעיף 26 לחוק הערבות, והיא נקבעה בפסיקה גם לגבי ערב שאינו "ערב יחיד" כבענייננו, מכוח החובה לנהוג בתום לב בקיום חוזה (רע"א 2443/98 ליברמן נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, פ"ד נג (4) 804, (1999) (להלן: עניין ליברמן)). לצד חובת היידוע, נקבע לגבי "ערב יחיד" ומקל וחומר גם לגבי "ערב שאינו ערב יחיד", שיש לשחרר

את הערב מחובתו רק כדי הנזק שאי מתן ההודעה גרם לו ("...לא הודיע כאמור יופטר הערב כדי הנזק שנגרם לו בשל כך" – סעיף 26(א) לחוק הערבות; "יש לשחרר את הערבים מחבותם כדי הנזק שאי מתן ההודעה גרם להם" עניין ליברמן עמ' 815 מול האות ה; ע"א 10210/17 היי טיין בע"מ נ' בלורן יבוא ושיווק פרזול בע"מ, פסקה 15 [נבו] (23.9.2019); ת"א (מחוזי ת"א) 2291/02 בנק המזרחי סניף חיפה, הדר נ' אליהו, פסקאות 23-24 (נבו 19.3.2008); ת"א (מחוזי ת"א) 1950/01 בנק מזרחי טפחות בע"מ נ' קרליץ, פסקה 39 (נבו 14.7.2008)).

22. בענייננו, אף אילו היה מוכח שהבנק הפר את חובת היידוע, הנתבעת, שהנטל עליה, לא הוכיחה שנגרם לה נזק בשל אי היידוע הנטען ולכן אין לפטור אותה מערבותה. כפי שצוין לעיל, כאשר הודיעו לנתבעת ביום 12.7.2020 בעת החתימה על מסמכי השעבוד, שהחברה חייבת סך של 3,541,727 ₪ היא לא נמנעה מלחתום של מסמכי השעבוד, לשם המשך העמדת קווי אשראי לחברה. אמנם השעבוד לא נרשם בסופו של דבר עקב העיקול שהוטל על הדירה, אולם אין בכך כדי לשנות מן המסקנה שלפיה במועד זה הנתבעת הסכימה להמשיך לערוך לחיובי החברה עד לסכום של לפחות 3,541,727 ₪. לכן ככל שהופרה הפרת חובת היידוע אודות ההלוואות שנתנו לפני יום החתימה על מסמכי השעבוד, לא נגרם לנתבעת נזק בגין כך ואין לפטור אותה מערבותה.

23. לא למותר לציין בהקשר זה, כי כבר במועד החתימה על כתב הערבות ביום 9.12.2018, הודע לנתבעת שהחברה חייבת לבנק סך של 2,064,000 ₪. לכן מתוך סכום הערבות שאותו מבוקש לממש כעת, בסך 2,408,827 ₪, לא ניתן לומר שנגרם נזק בשל אי היידוע שכן על חוב בסכום זה היא הסכימה לערוך בכל מקרה. על כך משיבה הנתבעת שהחוב שנכלל בכתב הערבות בעת חתימתו נפרע, ואילו החוב שלגביו מבוקש לממש את כתב הערבות נוצר לאחר מכן, ולכן ככל שהיו מודיעים לה על הפיגורים היא הייתה עוצרת את מתן ההלוואות הנוספות. אני מתקשה להאמין שהנתבעת הייתה פועלת לפירעון ההלוואות וביטול כתב הערבות נוכח הסכום המקורי שלגביו היא ערבה. אולם בכל מקרה, נוכח הסכמתה לחתום פעם נוספת גם ביום 12.7.2020 איני סבורה כי עלה בידה להוכיח שהיא הייתה נוקטת באיזה שהיא פעולה לשם פירעון ההלוואות בשלב מוקדם יותר.

24. הנתבעת טוענת שהיה על הבנק לממש תחילה את החנות שהיא שעבדה לפירעון ההלוואות, ובכך ניתן היה להקטין את הנזק. בצדק טוען הבנק שהטענה

הועלתה לראשונה בסיכומים, ומכל מקום הנתבעת לא פירטה אודות שווי הבטוחה והנוק שהיה נמנע אילו הבנק היה פועל תחילה למימוש השעבוד על חנות.

25. נוכח האמור התביעה מתקבלת במלואה. הנתבעת תשלם לבנק סך של 2,408,827 ₪ בגין הערבות, וסך של 235,100 ₪ בגין יתרת החוב בחשבון המשותף לה ולנתבע. סכומים אלו נכונים ליום 26.4.2021. לסכומים אלה יש להוסיף את הריבית ההסכמית המפורטת בכתב התביעה עד ליום התשלום בפועל, וכן הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל, לפנים משורת הדין ועל הצד הנמוך, בסך 100,000 ₪.

ניתן היום, ד' כסלו תשפ"ה, 05
דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.

מרים אילני 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)